

[Justitsministeren]

den følger med, når jeg siger noget i denne sal. (*Ophold*).

Også i forrige samling fremsatte kristeligt folkeparti forslag om ændring af arveloven. Efter forslaget havde justitsministeren ligefrem pligt til at afstå arv, der ellers ville tilfalde staten, til afdodes stedbørn. Forslaget fik en noget blandet modtagelse i folketinget, og det blev fra flere sider fremhævet, at forholdene mellem stedforældre og stedbørn er alt for forskelligartede til, at de kan presses ind i en regel om, at arv altid skal afstås til stedbørn. Forslaget bortfaldt ved folketingsårets udlob.

I sit nye forslag har kristeligt folkeparti taget denne kritik til efterretning. Forslaget tager ikke længere specielt sigte på stedbørn og er knap så kategorisk affattet. Efter den gældende § 71 i arveloven kan justitsministeren under særlige omstændigheder afstå arven til afdodes slægtninge eller til andre, der har stået afdode nær. Det gælder navnlig, når afdode ikke har kunnet oprette testamentet, eller formuen hidrører fra en fælles slægtning. Justitsministeriets praksis er i overensstemmelse hermed, og efter min opfattelse har bestemmelserne i den gældende lov i almindelighed virket tilfredsstillende.

Justitsministeriets afgørelser har kun i et enkelt tilfælde givet anledning til offentlig debat. Denne sag blev indbragt for ombudsmanden, der ikke fandt grundlag for at kritisere ministeriets afgørelse.

Det er på denne baggrund, vi må vurdere det nye lovforslag. § 71, stk. 2, fastsætter i selve loven de omstændigheder, der navnlig skal tillægges vægt ved justitsministeriets afgørelse af, om arven skal afstås. Trods den lange opregning er der dog ikke tale om en udtømmende angivelse af de forhold, der skal indgå i justitsministeriets skøn. Noget sådant er næppe heller muligt.

De seks momenter, der er angivet i forslaget til § 71, stk. 2, indgår alle i den skønmæssige vurdering, som justitsministeriet anlægger i disse sager. Denne meget detaljerede opregning forekommer mig derfor at være overflødig. Det kan i øvrigt meget vel tænkes, at de enkelte numre i opregningen vil pege i forskellig retning og måske endda på forskellige ansøgere.

Efter forslaget er der ét moment, der skal tillægges særlig betydning, nemlig om der er tale om midler, der hidrører fra ansøgerens

nærmeste biologiske slægt; så bør en ansøgning om afståelse af arv kun afslås under ganske særlige omstændigheder. Forslaget siger intet om, hvilke særlige omstændigheder der kan begrunde, at arven ikke afstås, men det er vel nok tanken, at en ansøgning i disse tilfælde som altovervejende hovedregel skal imødekommes, selv om de øvrige momenter, der er opregnet i § 71, stk. 2, ikke taler for det. Denne særregel, der i øvrigt ofte vil omfatte stedbørn, indfører noget, der ligner en legal arveret for andre end ægtefælle og nære slægtninge, hvilket ville være i strid med et helt fast princip i arvelovgivning.

Når man læser bemærkningerne til forslaget, kan man godt få et indtryk af, at forslagsstillerne i og for sig måske synes, at de gældende regler er gode nok, og at forslaget derfor er udsprunget af en indgroet mistillid til justitsministeriets administration af reglerne. Derfor ønsker man, at, som det siges, ethvert spørgsmål om afgørelsens lovlighed og rimelighed skal kunne indbringes for domstolene.

I bemærkningerne anfores, at justitsministeren i sin afgørelse er helt frit stillet. Det er nu ikke rigtigt. Ministeren er bundet dels af lovtæksten, dels af de almindelige forvaltningsretlige grænser for udøvelse af skøn. Ministerens afgørelse kan indbringes for domstolene efter grundlovens § 63, og en udvidet domstolsprøvelse vil være betænkelig ud fra almindelige statsretlige principper om kompetencefordelingen mellem domstolene og administrationen. Det er ikke domstolenes opgave at træffe skønmæssige afgørelser af denne art, og forslagets gennemførelse vil i øvrigt gøre det svært at følge en ensartet praksis på området. Jeg kan derfor ikke anbefale forslaget.

Mette Groes (S):

Jeg skal give den socialdemokratiske gruppes tilslutning til justitsministerens afvisning af lovforslaget.

Kristeligt folkeparti har ændret sit forslag en lille smule siden sidst og har bl. a. specificeret de delmomenter, der bør indgå i justitsministerens skøn, når han undtagelsesvis lader en arv gå til en fjern slægtning i stedet for at lade den tilfalde statskassen. Imidlertid er denne specifikation ikke nødvendig, for